

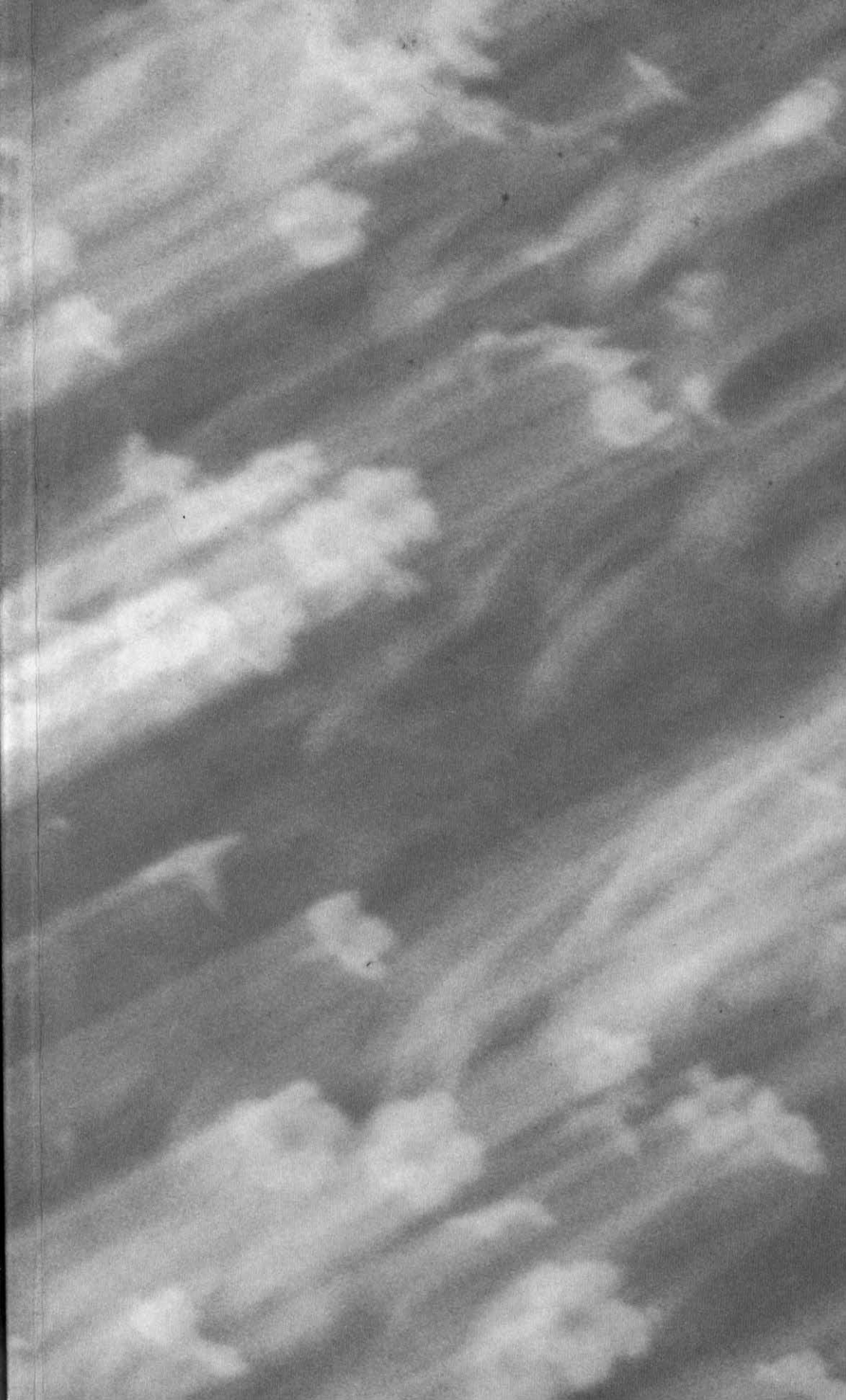
บันทึกความคิด

เล็ก วิริยะพันธุ์

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY



3961143516



๐๗ ๑๑

วันที่ ๑๑ / ๗ ๒. ๑๙๕๕
เลขที่ ๑๐๕๒
๑๑
๑๗๕๑๒
๑๕๕๕๕

บันทึกความคิด

เล็ก วิริยะพันธุ์

พิมพ์เนื่องในการพระราชทานเพลิงศพ
นายเล็ก วิริยะพันธุ์ ท.จ. และนางประไพ วิริยะพันธุ์
ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ และเมรุวัดเทพศิรินทราวาส
วันอังคารที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

- สิ่งที่ข้าพเจ้าทำไปแล้วในวันนี้
มีความสำคัญมาก
เพราะว่าข้าพเจ้าได้สละชีวิตหนึ่งวัน
เป็นค่าทดแทนไปแล้ว



● ตั้งจิตเพื่อฟ้าดิน
มีชีวิตเพื่อมนุษยชาติ
สืบทอดวิทยาการสุดยอดจากปราชญ์ในอดีต
สร้างสรรค์สันติสุขชั่วกาลนานแก่มนุษยชาติ
นี่คือ เป้าหมายอันแท้จริง
ซึ่งศาสตร์อันยิ่งใหญ่ของมนุษย์ต้องการบรรลุ



● ข้าพเจ้ายอมรับว่า
ตัวข้าพเจ้าในทุกวันนี้
ยังมีใจตัวข้าพเจ้าเห็นว่าควรจะเป็น
แต่ก็ต้องขอบคุณพระเจ้า
ที่ข้าพเจ้ามีใจข้าพเจ้าคนเดิมอีกแล้ว

● เวลารู้สึกชีวิตว่างเปล่า
ต้องใช้ความรักทดแทนเข้าไป
สามารถให้แก่ผู้ใดก็ให้แก่ผู้นั้น
สามารถให้แก่เรื่องใดได้ก็ให้แก่เรื่องนั้น
อย่าถามว่าเหตุใด

ความรักนั้น คือ วัตถุประสงค์
หากจิตของความรักไม่ได้รับการตอบแทน
ไม่ต้องท้อถอย
ต้องเข้าใจด้วยว่าความรักนั้น
ตัวมันเอง คือ สิ่งตอบแทน

● การสมรส คือ ความสัมพันธ์
ซึ่งทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงต่างเป็นอิสระเสมอภาคกัน
ขณะเดียวกันก็พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
และทั้งสองฝ่ายต่างมีหน้าที่อันพึงกระทำของตนเอง



● ความต้องการอันเป็นเบื้องต้นที่สุด
อย่างหนึ่งของมนุษย์ คือ
ในขณะที่ท่านยังไม่กลับถึงบ้านในยามดึก
จะมีใครคนหนึ่งเป็นห่วงเป็นใยว่าท่านไปอยู่ไหน



● หากเราอยากจนขาดสมบัติแม้แต่น้อยนิด
ยังมีลูกหลานเข้ามาอยู่ในอ้อมกอดนั้น
คือ คนที่ร่ำรวย



● สิ่งที่ใช้ประเมินคุณค่าของชีวิตนั้น
มิใช่อายุขัย
หากได้แก่คุณูปการ
ซึ่งถึงคราวที่ท่านล่วงลับไปแล้ว
ผู้อื่นจะรู้สึกว่าเป็นการสูญเสียขนาดไหน



● น้ำตาอันเจ็บปวดที่สุด
ที่หลั่งลงมาเบื้องหน้าหลุมฝังศพ
ก็คือ ถ้อยคำที่ใครจะพูด
แต่ยังมีทันได้พูดออกมา
และเรื่องที่ใครจะทำ
แต่ยังมีทันได้ทำออกมา



● ในขณะที่เรามีชีวิตอยู่นั้น
มีปัญหาสำคัญอยู่ ๓ ปัญหา
ที่เราต้องให้คำตอบอยู่เป็นประจำ
นั่นก็คือ
ผิดหรือถูก
จริงหรือเท็จ
งมงายหรือน่าเกลียด
เราับการศึกษา ก็เพื่อที่จะได้รับการอบรม
ให้รู้จักตอบปัญหาข้างต้นนี้



สมบัติของสมาชิกรัฐสภา

- การบรรลุดังขั้นตอนที่สมบุรณ์นั้น
มิใช่อยู่ที่จะไม่อาจเพิ่มพูนอะไรอีก
หากอยู่ที่ไม่อาจตัดทอนอะไรออกไปอีกต่างหาก

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY



3961143516



● โลกอยู่เบื้องหน้าท่าน
เมื่อท่านถือกำเนิดนั้น
โลกก็เป็นเช่นนี้อยู่แล้ว
แต่ไม่จำเป็นที่จะให้โลกคงรูปเดิมไว้
ในตลอดช่วงที่ท่านมีชีวิตอยู่



● อยากเกิดมาในโลกที่เต็มไปด้วยความลึกลับ
ไม่อยากเกิดในที่รู้หมดแล้ว
เกิดมาเพื่อเรียนรู้

● การเรียนหนังสือ

ต้องหมายรู้ความหมายของอักขระตัวหนังสือ

หากไม่รู้ความหมายแท้จริงของอักขระแล้วไซ้

ก็เป็นเพียงการรู้หนังสือของเด็กน้อยเท่านั้นเอง

● ลำดับของการศึกษา คือ
เรียนให้กว้างขวาง
ถามให้ชัดเจน
คิดให้รอบคอบ
วินิจฉัยให้ถ่องแท้
และปฏิบัติอย่างซื่อตรง
ส่วนข้อสำคัญของการปมนิสัยตนเอง
อยู่ที่ต้องรักษาสัจวาจา
เคารพผู้อื่นในทางปฏิบัติ
งดเว้นโมหะและตัดต้นเหตุ
ทำแต่ความดีไม่ทำความชั่ว
เวลาจัดการปัญหาที่สำคัญๆ
ต้องดำรงไว้ซึ่งมิตรภาพ
โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์



● ครูบาอาจารย์ที่ยิ่งใหญ่
จะไม่บรรยายแต่สิ่งที่คุณได้เห็นมาอย่างสุดเร็วแรง
หากจะเชิญให้ศิษย์มายืนเคียงข้างแล้วดูเอาเอง



● อย่าเห็นว่าคุณดีเพียงน้อยนิด

จึงไม่อยากไปทำ

และก็อย่าเห็นว่าคุณชั่วนั้นเพียงเล็กน้อย

ก็เลยไปทำเสีย

อย่าได้เอาความรู้ไปปะปนกับสติปัญญา

ความรู้จะช่วยให้คุณสามารถทำมาหาเลี้ยงชีพ

ส่วนสติกปัญญานั้นจะช่วยให้คุณไม่ต้องอยู่โดยเสียดาเกิด



● จิตใจและวิญญาณที่สมบูรณ์นั้น
มิใช่มีมาแต่กำเนิด
และก็มีไขสวรรค์จะประทานให้ได้
หากจะต้องไปขวนขวายหามาเอง
ดุจสุขภาพ คุณธรรม และความรู้

● หมู่สาวที่กำลังเสาะแสวง 'ข้าพเจ้าตัวจริง'
ฟังเข้าใจด้วยว่า
อัน 'ข้าพเจ้าตัวจริง' ที่ว่านั้น
มิใช่จะไปเสาะหาก็คงจะพบเห็นได้ดอก
หากจะต้องสร้างสรรค์ขึ้นมาเอง
อนึ่ง ในการก่อเกิดบุคลิกภายในของแต่ละคน
พฤติกรรมประจำวันของคนคนนั้น
จะมีบทบาทยืนนานกว่าความสำนึกและความนึกคิด
ของคนคนนั้นเสียอีก

● ชีวิตมิใช่สิ่งสำเร็จรูปที่หยุดนิ่ง
ไม่คลี่คลายขยายตัวต่อไปอีกโดยเด็ดขาด
แต่จะวิวัฒนาการไม่ขาดสาย
หลังไหลไปสู่เบื้องหน้าโดยไม่ย่อท้อ
เรา คือ สิ่งต่อเนื่องแห่งชีวิตของบิดา มารดา
และบุตรของเราก็เป็นสิ่งต่อเนื่องแห่งชีวิตของตัวเอง
ระบบระเบียบที่เราช่วยกันตั้งขึ้นมานั้น
จะยังดำรงคงอยู่ต่อไปนานแสนนาน
ความงามที่เราสร้างสรรค์ขึ้นมานั้น
อาจเสื่อมโทรมลงด้วยความตายของเราเอง
เรือนร่างของเราก็จะผุพังไปด้วย
มือของเราจะเหี่ยวแห้ง

แต่ความจริง
ความดีและความงามที่ประดิษฐ์ขึ้นมาด้วยมือของเรานั้น
จะเป็นอมตะ



● ยามสังคมากรเมืองของเรานี้เกิดปั่นป่วน
เราควรจะทิ้งความสงบสุขส่วนตัว
ไปยืนตระหง่านบนยอดภูเขาแห่งมนุษยธรรม
ยอมรับการจู่โจมของลมหนาว
อุทิศชีวิตของเราให้เป็นไป
เชิดชูคูปไฟแห่งการกอบกู้ชีวิตมนุษย
ส่องทางอันรุ่งโรจน์
ให้แก่คนที่กำลังดิ้นรนท่ามกลางความทุกข์ร้อน



● ผู้นำประเทศ ถ้าไม่วางแผน ๑,๐๐๐ ปี
ก็ไม่สามารถทำให้ประเทศชาติเจริญสงบสุขได้ถึง ๑๐๐ ปี
ผู้นำครอบครัว
ถ้าไม่คิดไว้ครอบคลุมหลายชั่วอายุคน
ก็อย่าหวังความสุขแม้ในชีวิตตน
เพราะทุกอย่างเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา



● วัตถุประสงค์ของอารยธรรม
อันเป็นกระบวนการนั้น ก็คือ
ฝึกบุคคลทั้งหลาย
แล้วฝึกครอบครัวทั้งหลาย
แล้วฝึกเชื้อชาติ ประชาชาติ และรัฐทั้งหลาย
ให้เป็นองค์เอกภาพแห่งมวลมนุษยชาติที่ยิ่งใหญ่



● คนเรามีวิธีการคิดอยู่ ๒ อย่าง

อย่างหนึ่ง

มีมุมมองจากแง่ของเวลาและประวัติศาสตร์

อีกอย่างหนึ่ง

มีมุมมองจากแง่ของอมติที่ปราศจากทั้งจุดเริ่มและจุดจบ
ทั้ง ๒ วิธีนี้

ล้วนเนื่องมาจากราต้องการหาทางเรียนรู้โลกของเรา

● เคหสถานบวกด้วยความรัก ก็คือครอบครัว
นครบวกด้วยความเป็นธรรม ก็คือสังคม
อิฐแดงกองพะเนินบวกด้วยสัจธรรม
ก็จะกลายเป็นโรงเรียน
สิ่งปลูกสร้างง่าย ๆ บวกด้วยศาสนา
ก็จะกลายเป็นโบสถ์อันศักดิ์สิทธิ์
ความพยายามในหลาย ๆ ด้านของมนุษย์
บวกด้วยความเที่ยงธรรม ก็คืออารยธรรม
เอาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาบวกด้วยกัน
ส่งเสริมเพิ่มพูนต่อไป แล้วบวกด้วยภาพไกล
ซึ่งมนุษยชาติจะได้รับการกอบกู้ได้โทษ
ให้พ้นภาวะที่ต้องคอยห่วงใยในความขาดแคลน
โดยไม่ต้องไปแก่งแย่งต่อสู้กันอีกแล้ว
ท่านก็จะมือนาคตอันสดใสแพรวพราว
ที่เปี่ยมด้วยความหวังอันดีงาม

● หากคนทุกคนเชื่อว่า
สามารถช่วยคนข้างเคียงมีความปีติสุขได้แล้วไซ้
พันธมิตรระหว่างประชาชนกับประชาชน
หรือประเทศชาติกับประเทศชาติ
ไม่หมายมุ่งจะให้สนธิสัญญา
หรือมาตราข้อบังคับมาผูกมัดกัน
หากใช้ความรักและเมตตา
มาสร้างผูกความสัมพันธ์นั้น
จึงจะเป็นโลกยุคพระศรีอารีย์อย่างแท้จริง



● ไม่ว่าเรื่องใด

หนทางที่จะเปลี่ยนแปลงความเคยชิน

ต้องใช้กำลังกายและใจเข้ารับความเจ็บปวด

เพราะเปลี่ยนแปลง

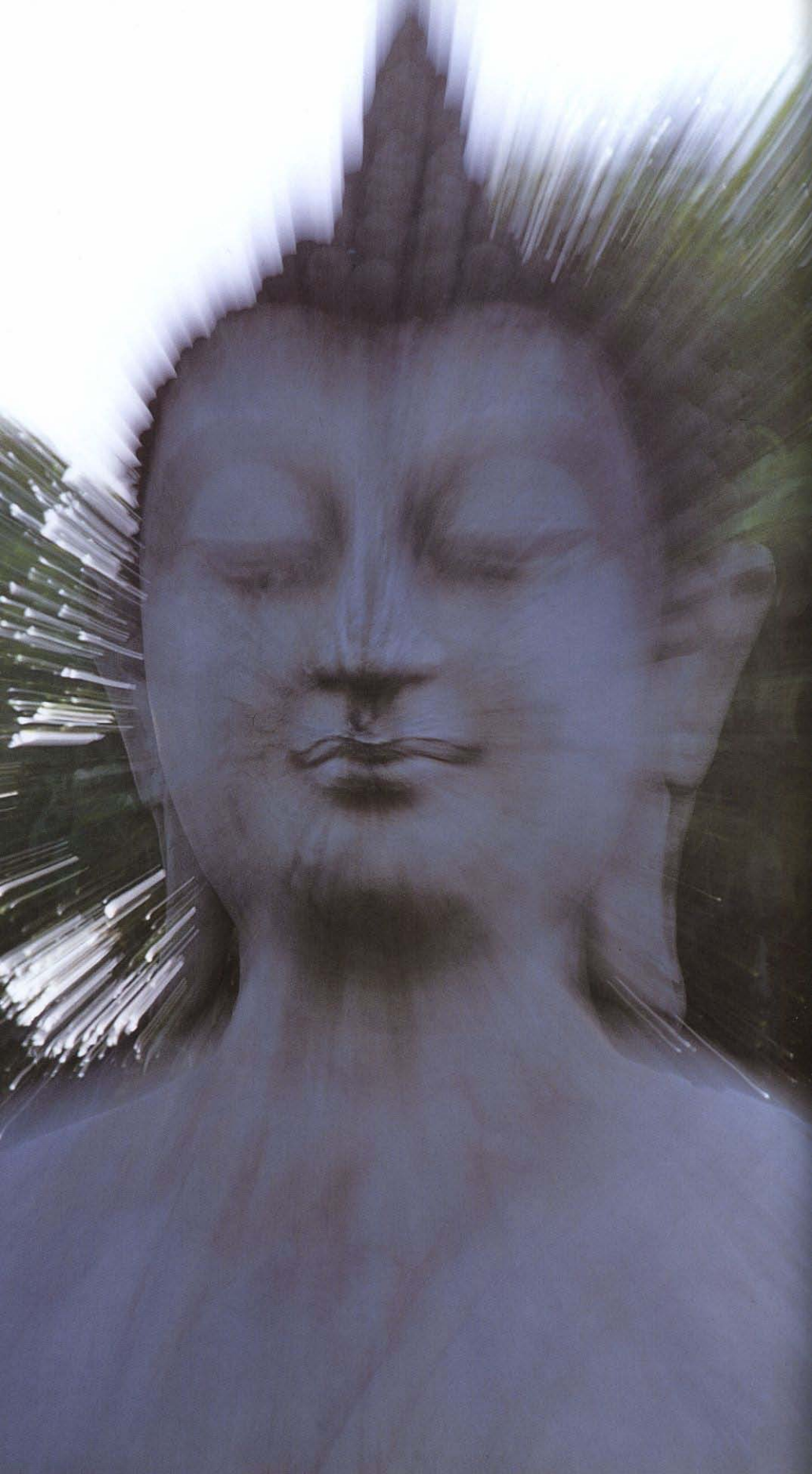
ย่อมต้องกระทบกระเทือนต่อสิ่งที่ปรากฏอยู่

แต่มีคนไม่น้อย หวังจะเปลี่ยนแปลงโลกภายนอก

และโลกภายในตนเอง

แต่เขาเหล่านั้นไม่ยอมพบกับความเจ็บปวด

ซึ่งจำเป็นต้องมีก่อนเปลี่ยนแปลง



● ฟังอะไร

จำเป็นจะต้องพิจารณา

ถ้าไม่พิจารณาดีกับชั่ว

ก็ไม่สามารถแยกแยะได้

นั่นคือ ความเสียหายที่ยิ่งใหญ่

มนุษย์เรานี้น่าเศร้าที่สุด คือ

ไม่เรียนจากความผิด ไม่ฟังคนติชม ไม่มีอย่างอายุ

ไม่สามารถปรับปรุงตัวเองให้ได้รับคำสั่งสอนได้



● ความล้มเหลวเป็นยาพิษที่ออกฤทธิ์ช้าๆ
จะนำมาซึ่งไม่ทันกาล
กระทั่งเกิดเป็นนิสัย
ดังนั้น เรายอมประสพกับความล้มเหลว
เพราะการตัดสินใจผิด
ยังดีกว่าไม่ตัดสินใจอะไรสักอย่าง

● จงอย่าได้เสียเวลาและชีวิตของท่าน
ไปสั่งสมแต่สิ่งที่จะกลายเป็นมุยผงในกาลต่อไป
จงพยายามแสวงหาอุดมคติ มิใช่วัตถุ
เพราะว่ามีแต่อุดมคตินั้น
จึงจะให้ชีวิตของเรามีความหมาย
และก็มีแต่อุดมคตินั้น
จึงจะมีคุณค่าอันเป็นอมตะ

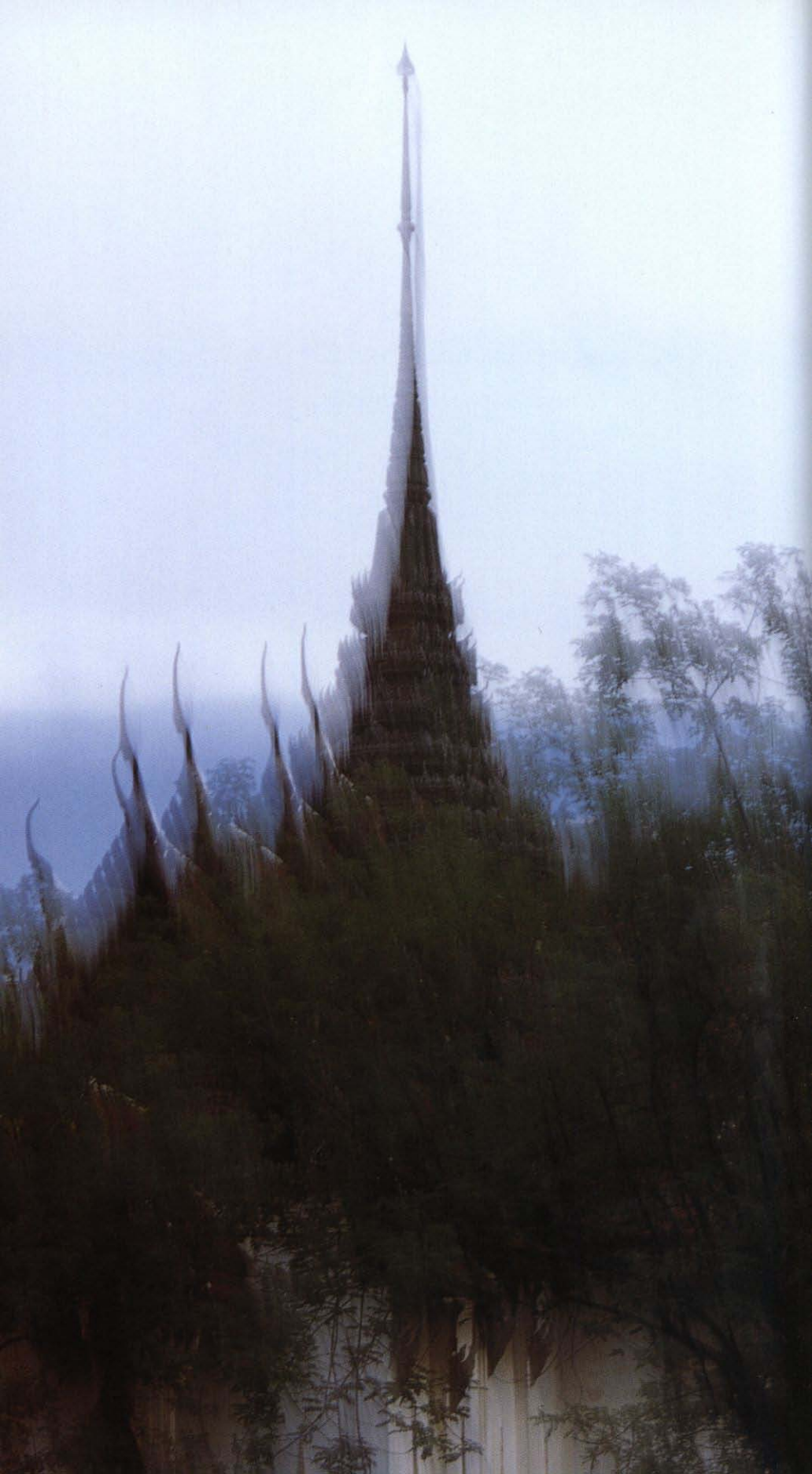
● ความซื่อมั่นเป็นหลักธรรม
ความคดมั่นเป็นตัณหา
หลักธรรม คือ สัญชาติญาณของนิสัย
ส่วนตัณหานั้นเป็นความเพื่องของอารมณ์
เมื่อหลักธรรมชนะตัณหา
นั่นคือ ปราชาญ์
แต่ถ้าตัณหาชนะหลักธรรมเสียแล้ว
นั่นคือคนธรรมดา
ปราชาญ์กล่าวคำสอนไว้มากมายก่ายกอง
แต่ก็สอนคนทั้งหลายเพียงอย่างเดียว คือ
ให้รักษาหลักธรรมดับตัณหา



● จงกุม 'วันนี้' ไว้ให้มัน
ลงมือทำอะไรสักอย่างตั้งแต่บัดนี้เลย
ทุกๆ วันล้วนเป็นชีวิตใหม่ ซึ่งต้องกุมให้มัน
และดำเนินชีวิตในวันใหม่นั้นไปโดยดี
เพราะว่าขณะที่ 'วันนี้' ยังดำรงอยู่นั้น
'วันพรุ่ง' ก็ได้คืบคลานเข้ามาหาเราแล้ว



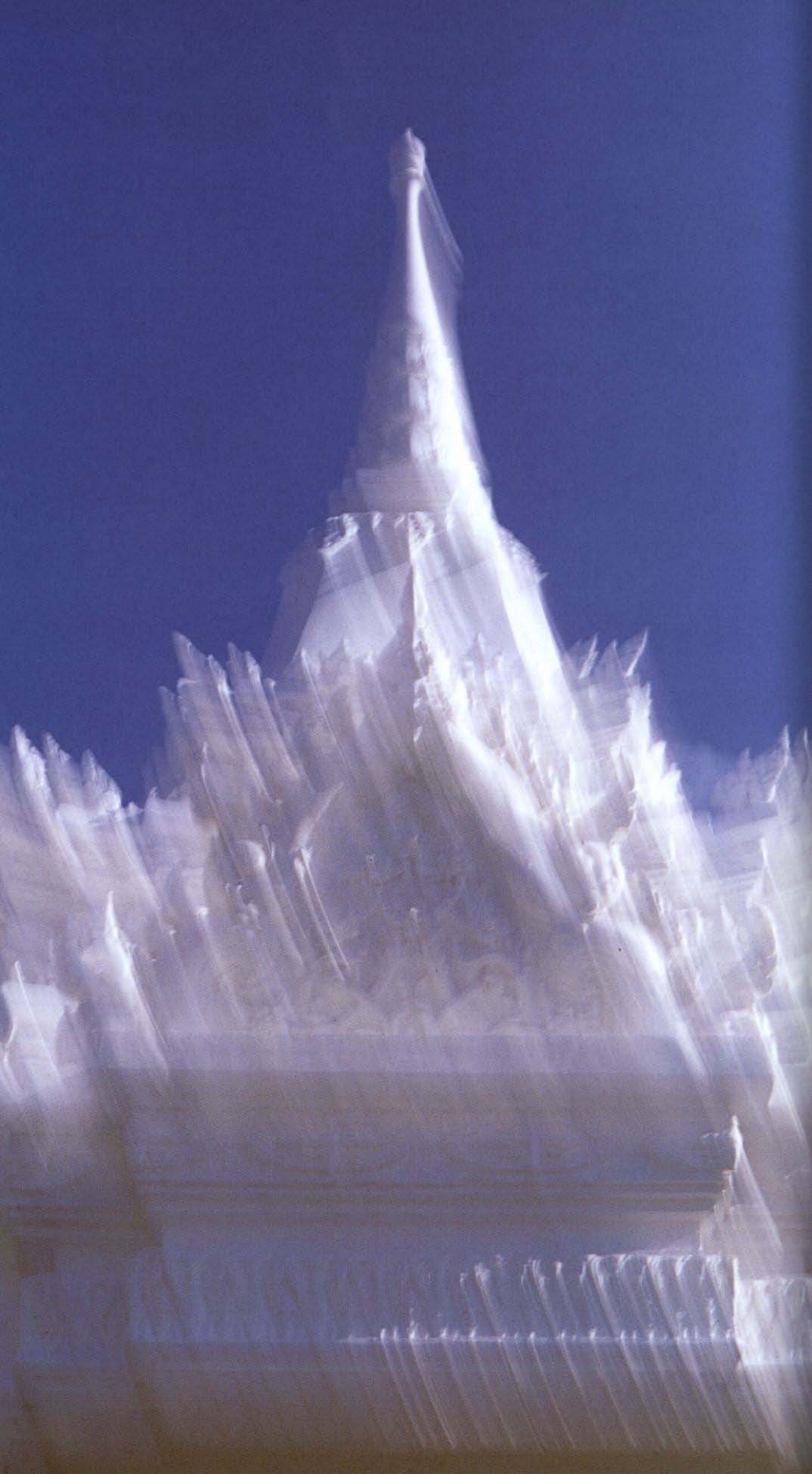
● ท่านไม่อาจเลือกเอาเองได้ว่า
ท่านจะตายอย่างไรและเมื่อใด
ได้แต่ตัดสินใจว่า
จะมีชีวิตอยู่ไปอย่างไร
และขณะนี้อยู่กันอย่างไร



- ผู้มุ่งมาดปณิธานน้อย
อย่าหมายพุดถึงทำการใหญ่



● คนโบราณกล่าวว่า
อย่าฝึกไฝกับชื่อเสียง
อย่าเปรียบแพ้หรือชนะ
อย่าเปรียบเทียบปัญญา
ไม่เปรียบเทียบประสิทธิภาพแล้วไซ้
จึงจะเป็นผู้ทรงซึ่งคุณธรรม



● ในชีวิตของคนเรา
ไม่มีวันใดที่ไม่สำคัญ



● นักปราชญ์โบราณ
จะทำเพียงสิ่งเดียว ไม่ทำสองสิ่ง



● อ่อนแอ แต่มีจุดหมายปลายทางเรื่องเดียว
ก็มีความสำเร็จ
แข็งแรงมีจุดหมายหลายอย่าง
จะไม่พบความสำเร็จ



● ความสำเร็จ ไม่มีความล้ม
ลดทอนและสรุปบทเรียนจากความล้มเหลว

● เราควรจะยอมรับความผิดหวังอันมีจำกัด
แต่จะปล่อยให้ความหวังอันไม่มีจำกัดนั้น
สูญเสียไปไม่ได้เป็นอันขาด

● เมื่อเราถือเอาทุกๆ จังหวะก้าวเป็นเป้าหมาย
และทุกๆ เป้าหมายก็เป็นจังหวะก้าวด้วยแล้ว
เราก็จะประสบผลสำเร็จ



● ความสุขที่สุดอยู่ใต้ตะเกียง
เพื่อพบกับวิญญาณของคนโบราณ



● เมื่อจุดอ่อนข้อบกพร่องของตัวเอง
ไปปรากฏบนตัวของคนอื่น
เราจะรู้สึกที่น่ารังเกียจที่สุด



● ในชุมแห่งปัญญานั้น
เต็มไปด้วยคำตักเตือน

● จงอย่าบอกข้าพเจ้าว่า
ท่านขยันหมั่นเพียรแค่ไหน
แต่จงบอกข้าพเจ้าว่า
ท่านได้ประสบผลสำเร็จแล้วมากน้อยเพียงใด

● ความล้มเหลวเป็นแหล่งหลบภัยที่ปลอดภัย
ที่ปราศจากการเสี่ยง
ความล้มเหลวจะทำให้ท่านไม่ต้องมีความรับผิดชอบใหม่ๆ
หรือมีความรับผิดชอบในลักษณะของการทดสอบ
ส่วนความสำเร็จนั้น
เป็นแหล่งที่ท่านยังไม่เคยเหยียบย่างเข้าไป
เป็นภารกิจที่มีความเสี่ยงอยู่มาก
แบบวิถีการดำรงชีพ
ที่ความสำเร็จต้องการให้ท่านนำมาใช้นั้น
เต็มไปด้วยข้อเรียกร้อง
ที่เข็มโหดไร้ความปรานี
บังคับให้ท่านต้องแสดงตัวได้ดียิ่งๆ ขึ้น
และประสบผลสำเร็จได้มากกว่านี้



● คนในโลกนี้

ล้วนแต่กระหายจะได้มิตรที่ซื่อสัตย์สุจริต

ไม่เห็นแก่ตัวและไว้วางใจได้โดยเด็ดขาด

แต่คนที่กระหายจะเป็นมิตรในลักษณะนี้ของผู้คนนั้น

มีน้อยเต็มที



● อันตรายที่สุด
คืออยู่ร่วมกับคนที่เขารู้ว่า
ท่านรู้ยิ่งกว่าตัวเขาเองรู้ว่า
ตัวเขาต้องการอะไร

● สัจวาจาที่ออกมาจากปากของคนทุจริต
ร้ายยิ่งกว่าคำโกหกอันใหญ่หลวงที่สุด

● โลกมีสามสิ่งที่ลำบาก
รักษาความลับ
อดทนต่อความเจ็บปวด
สามารถใช้เวลาร่างให้เป็นประโยชน์



● โกรธแค้นไม่มีวันโดดเดี่ยว
อิจฉาริชยาจะติดตามมา



● คนทุกขนิยมจะโทษทิศทางลม
คนสุขนิยมจะรอลมเปลี่ยนทิศ
ส่วนคนที่ยึดถือความเป็นจริงเป็นที่ตั้งนั้น
จะเน้นการปรับใบให้รับลม

หากต้องการให้บุตรหลานมีฐานยืนที่แน่นอน
ก่อนอื่นจะต้องให้เขารู้จักรับผิดชอบบ้าง

เมื่อมีใครคนหนึ่ง
ต้องการให้ท่านติดตามเขาไปอย่างหลับหูหลับตา
ถ้าท่านไม่แอบมองดูก่อน ท่านก็คือ คนโง่

● สำหรับตัวมนุษย์เองแล้ว

เราตื่นแต่เช้าตรู่

ตรากตรำทำงานจนค่ำมืดเพื่อสิ่งใด

ความมั่งมีศรีสุขซึ่งไม่จริงยั่งยืน

การชิงดีชิงเด่นระหว่างมนุษย์ด้วยกันนั้น

ย่อมมิใช่ 'ปรารถนา' หรือความจริงอันสูงสุด

การที่เราจงรักภักดีต่อประเทศชาติ

กตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา

และหมั่นศึกษาหาวิชานั้น

ความหมายของมันคืออะไรกันแน่

ทั้งหมดนี้ล้วนต้องฝากความหวังทั่วไปไว้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

เราจึงจะสามารถมีชีวิตอยู่ต่อไป

และชีวิตของเราจึงจะมีความหมาย

● ภาวะทางจิต

และองค์เดิมที่คนเราใครที่จะได้มานั้น

ก็คือโฉมหน้าอันแท้จริงดั้งเดิมของตัวเองที่แสดงออกมา

ในขณะที่ 'ไม่คิดว่าจะทำดีและไม่คิดว่าจะทำชั่ว'

ซึ่งเป็นภาวะดั้งเดิมที่สุด

และการแสดงออกอย่างแท้จริงที่สุดของชีวิต

ในเวลาเช่นนั้นสรรพสิ่งในจักรวาลก็จะปรากฏเบื้องหน้าเรา

ดูจในขณะที่เราดื่มน้ำ

รสชาติของความเย็นและความร้อน

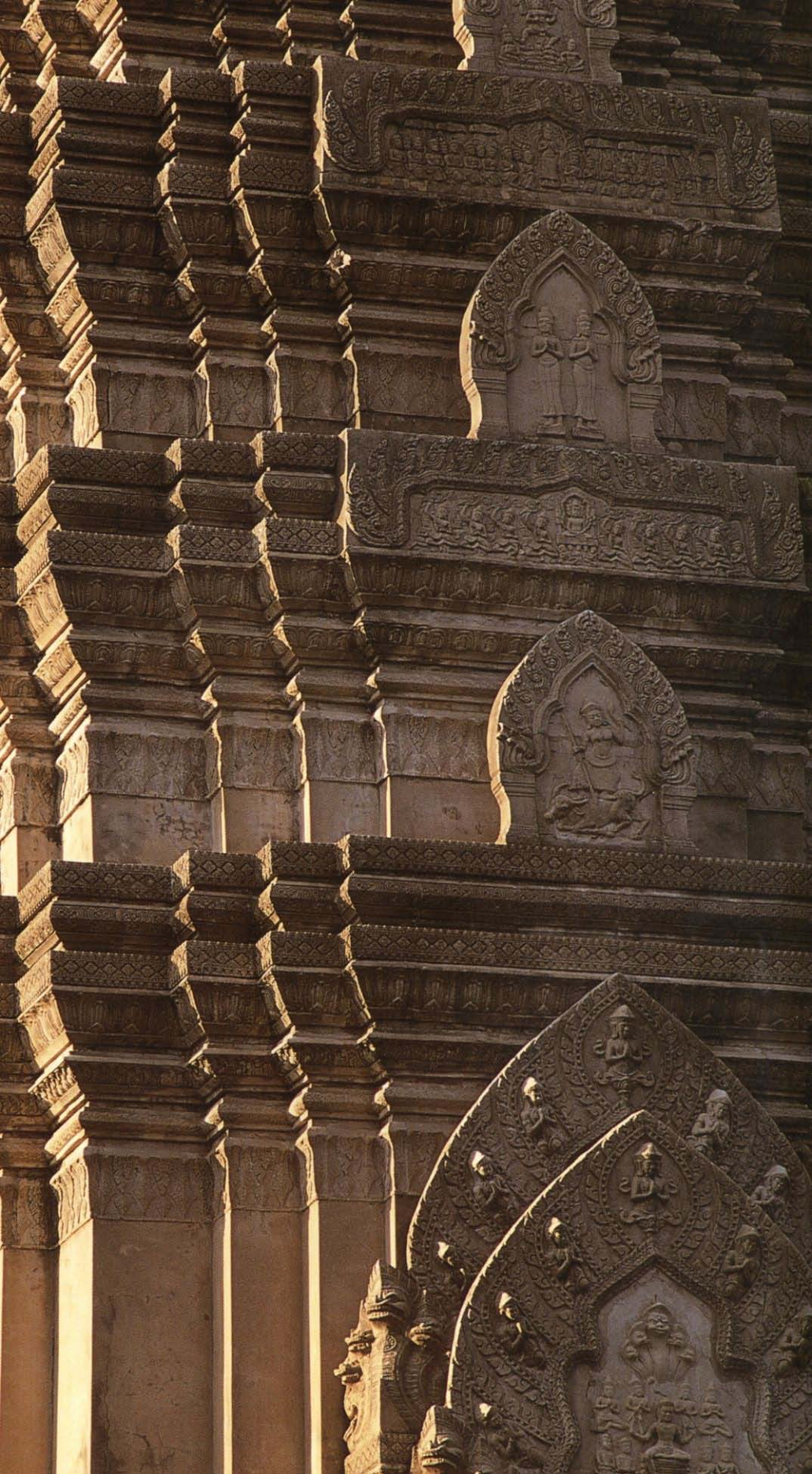
ก็จะแสดงออกบนลิ้นของเราจนหมดสิ้น



- ผลของหนึ่งวันอยู่ที่เช้า
ผลของหนึ่งปีอยู่ที่ฤดูใบไม้ผลิ
ผลของชีวิตอยู่ที่ขยับหมั่นเพียร

● โลกมนุษย์ไม่ใช่เสรีภาพที่ตัวเองมีอยู่
คือความคิดเสรีไม่ใช่คำพูดเสรี

● ผู้ยิ่งใหญ่ที่แท้จริงนั้น
ต้องไม่เป็นที่น่าเกรงขามสำหรับผู้อื่น
ความถ่อมตัวของเขา
จะทำให้เรารู้สึกเป็นกันเอง
ถ้าหากคนที่มีควมสำคัญมากคนหนึ่ง
ทำให้ท่านรู้สึกหวาดกลัวแล้ว
เขาผู้นั้นก็จะมิใช่ผู้ยิ่งใหญ่
เพียงแต่เขาสำคัญว่า
ตัวเองนั้นยิ่งใหญ่ต่างหาก



● หากสามารถมีแผนงานพรุ่งนี้
ไม่ว่าอายุเท่าไรก็ยังหนุ่มแน่น

- อัจฉริยะอยู่ที่พิจารณาแง่มุมต่างๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน
บวกกับจุดหมายปลายทางแน่แน่วเท่านั้น
จะเป็นอัจฉริยะได้อย่างไม่รู้ตัว

● ผู้ทรงคุณวุฒิที่แท้จริง
ย่อมตั้งมั่นอยู่ในความเป็นธรรม
ไม่สั่นคลอนเพราะความยั่วเย้าของตัณหาทางวัตถุ
ไม่ว่าจะถูกคุกคามหรือประสบความยากลำบากใดๆ
ก็จะไม่ละทิ้งหลักการที่ให้ยึดมั่นในเมตตาธรรม
และประกอบแต่ความดีเป็นอันขาด
ไม่หลงไหลในความมั่งมีศรีสุข
ไม่หวาดหวั่นต่อความลำบากยากเข็ญ
ไม่หมอบราบคาบแก้วต่ออำนาจบาตรใหญ่



● สุภาสิตเขาว่า
กำแพงมีหู แต่มีบางหูมีกำแพง

● คิดแล้วทำยังตื่นอยู่
สิ่งที่ผูกขึ้นโดยสัมผัสที่ ๖
จึงจะสร้างสรรค์สิ่งที่ยิ่งใหญ่ได้

● ถ้าหากว่าสิ่งที่เราเชื่อถือ
กับสิ่งที่เรากระทำนั้น
แตกต่างกันเป็นคนละเรื่องกันแล้ว
เราจะมีความสุขสบายใจได้อย่างไร
การที่ท่านอ้างว่าท่านนับถือศาสนาได้นั้น
ยังไม่อาจยืนยันได้ว่าท่านนับถือศาสนานั้นจริงๆ
หากยังต้องปฏิบัติตามนั้นด้วย



● ก้าวหน้าเริ่มจากเชื่อว่า
สิ่งที่จำเป็นสามารถทำให้ลุล่วงได้

● จงจำไว้ให้ดี

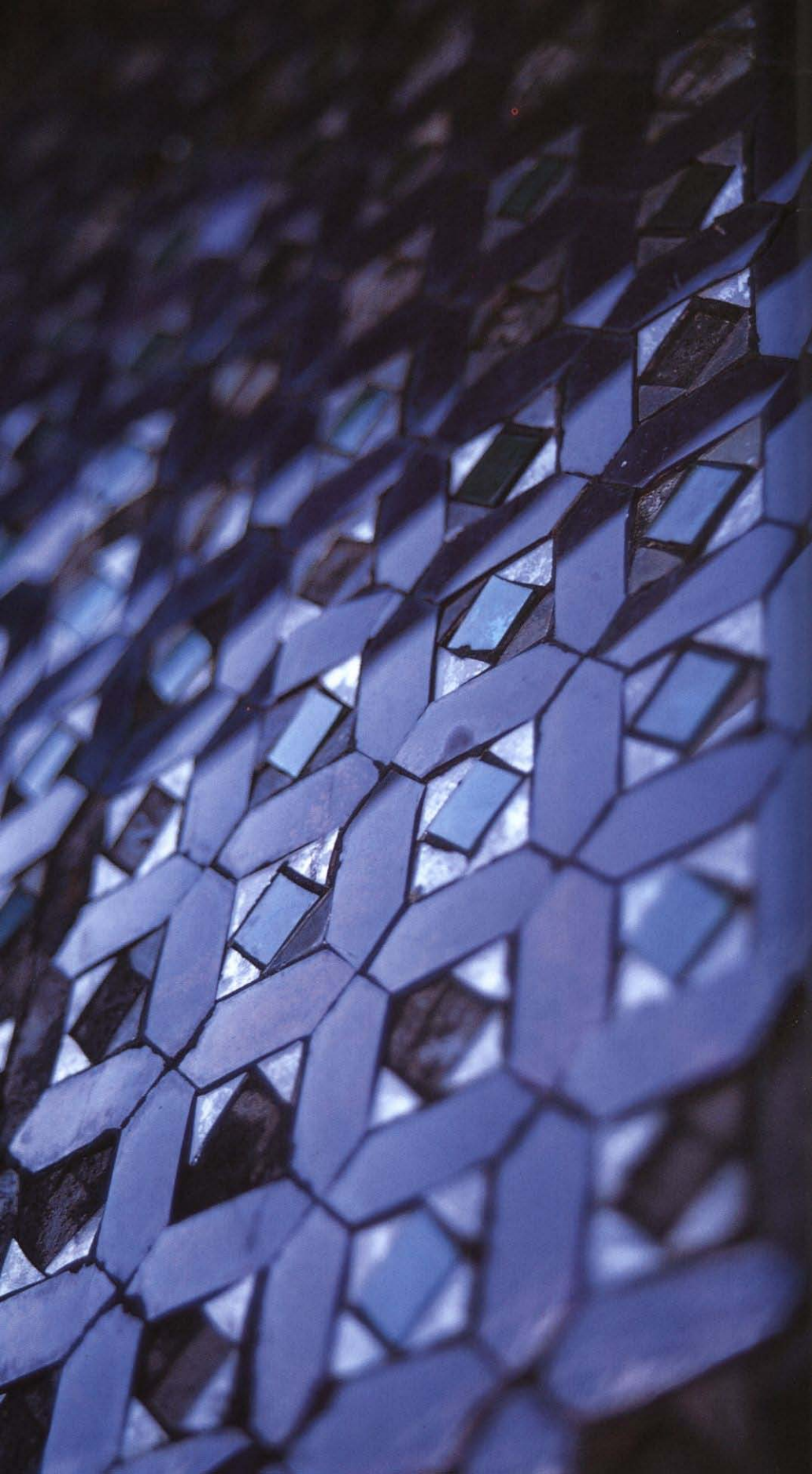
เวลาโจมตีความคิดของผู้อื่น

เนื้อหาของความคิดไม่ใช่ตัวบุคคล

- บทประพันธ์ที่เป็นคัมภีร์เล่มหนึ่งๆ
ไม่แน่ว่าจะเป็นหนังสือที่มีคุณค่าเป็นพิเศษ
แต่จะเป็นหนังสือซึ่งทุกคนต้องอ่าน
และอ่านกันอย่างจริงจัง
กระทั่งมีความซื่อสัตย์ต่อหนังสือนั้นๆ
ด้วยเหตุผลที่ต่างๆ กัน
เป็นเวลานานนับพันนับหมื่นปี



● จักต้องมีผู้อ่านที่ดีเสียก่อน
จึงจะมีหนังสือที่ดีได้



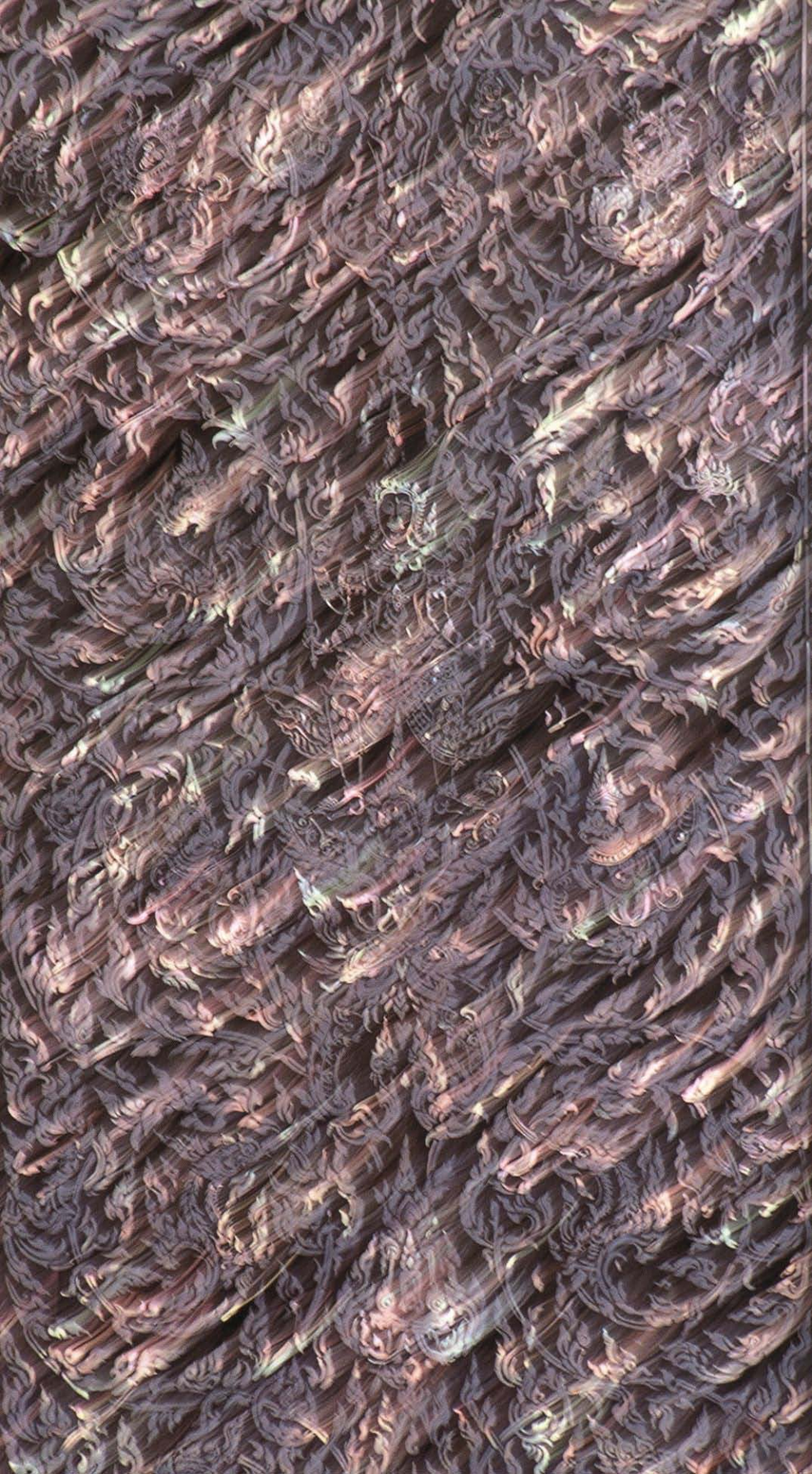
● ไม่มีผู้ใด

จะสามารถจุดท่านให้ขึ้นไปอยู่บนที่สูงๆ ได้

เพราะว่าท่านอาจจะหลุดมือไปก็ได้

แต่ถ้าหากท่านใช้เท้าของตัวเอง

ท่านก็จะไต่เขาได้



● ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะผิดพลาดในเชิงทัศนคติ
แต่ไม่มีผู้ใดจะมีสิทธิ์ผิดพลาดในเชิงข้อเท็จจริง

- ชีวิตมนุษย์เสมอหนึ่งหนังสือมีคุณค่าเล่มหนึ่ง
ยิ่งอ่านยิ่งปรากฏมีคุณค่าและรสชาติ

● ขณะเมื่อวาน
ไม่สู้โครงการพรั่งนี้



● ผู้เหยียดหยามผู้อื่นนั้น
เขียนข้อความบนพื้นทราย
แต่ผู้ถูกเหยียดหยามนั้น
จะถือว่ามันเป็นรอยแกะสลักบนแผ่นทองเหลือง



- ไม่มีศิลปินที่ยิ่งใหญ่คนใด
จะพิจารณาเฉพาะโฉมที่เป็นแก่นแท้ของสรรพสิ่ง
ถ้าหากเขาทำเช่นนั้น
เขาก็จะนับไม่ได้ว่าเป็นศิลปิน

● การที่เรารู้ว่าเป้าหมายของตนคืออะไรนั้น
เป็นเรื่องสำคัญ
แต่ที่สำคัญกว่านั้นยังอยู่ที่ตัวเราเอง
ต้องมุ่งหน้าก้าวไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้



- บุคคลที่รู้ดีว่า
คนปลุกต้นไม้ก็เพื่อให้คนรุ่นต่อไป
จะได้รับความร่มเย็นนั้น
นับว่าเป็นบุคคลที่ได้เริ่มรู้จักปวารณาแห่งชีวิตแล้ว
เป็นอย่างน้อย

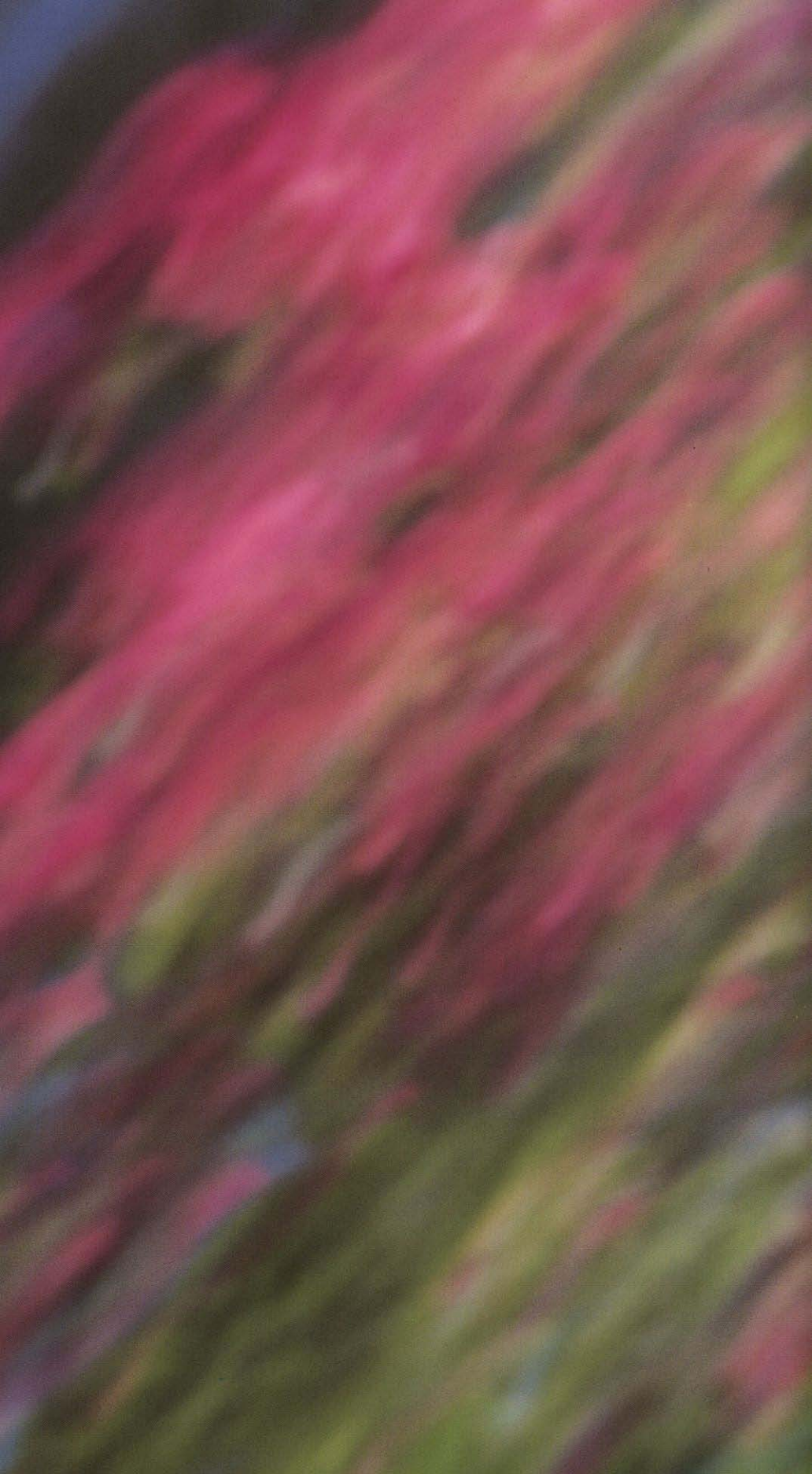


● จะเป็นเวลาใดก็ตาม
ท่านจงอย่าได้กลัวเงา
เพราะเงาที่ท่านเห็นอยู่นั้น
แสดงว่ามีแสงสว่างอยู่ใกล้ๆ ตัวท่าน



● จงทิ้งของระลึกแห่งอดีตของท่านไว้บ้าง
มิฉะนั้นท่านจะพิสูจน์ได้อย่างไรว่า
มันเป็นเพียงความฝัน

● คนฉลาดจะสำนึกในตัวเอง
คนโง่จะระแวงผู้อื่น



● เรือที่จอดนิ่งอยู่แต่ในอ่าวนั้นปลอดภัยที่สุดก็จริงอยู่
แต่นั้นมิใช่บทบาทอันพึงมีของเรือเลย



- ไม่มีข้อห้ามทางศีลธรรมข้อใดข้อหนึ่ง
จะไม่เกิดความติดขัดในขณะนำไปปฏิบัติ



● ทุกวันนี้

เราจะพบเห็นคนแก่จำนวนมากที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา
ท่านเหล่านี้

แม้จะไม่มีความรู้ทางวิชาการอุดมสมบูรณ์อะไรนัก
แต่ก็มีประสบการณ์มากมาย

ความรู้ของท่านเหล่านี้ ไม่ใช่ความรู้ที่หยุดนิ่ง
หากเป็นความรู้ที่เคลื่อนไหว

ท่านเหล่านี้ ไม่นิยมวิธีการทนามยกเอาทนามบ่ง
และก็ไม่มีความทะเยอทะยาน

ท่านเหล่านี้

ไม่มีความฮึกเหิมเช่นคนหนุ่มสาว

แต่ชอบหวนคิดไปถึงความหลัง

กระทั่งหวังจะกลับไปสู่วัยเยาว์

ภาวะทางจิตใจในปัจจุบันของท่านเหล่านี้

ไร้เดียงสาเหมือนเด็กๆ

ท่านเหล่านี้

เห็นโลกมามากเหลือเกิน และรู้อะไรมากเหลือเกิน

รู้จิตใจของคนทั้งหลายจนทะลุปรุโปร่ง

และก็รู้กฎการผันแปรของเรื่องต่างๆ ในสังคม

อย่างถ่องแท้



● คนเรามีชีวิตอยู่ในโลก สิ่งขารจะค่อยๆ ตายไป
อารมณ์ความรู้สึกก็จะค่อยๆ เฉื่อยชาลง
แต่ก็มีบางท่าน จิตใจยังคงเจริญเติบโตต่อไป
กระทั่งมีความคึกคักมีชีวิตชีวายิ่งกว่าก่อน
ขบข่ายของการทำงานและการบันเทิง
ก็ยิ่งกว้างขวาง ยิ่งรู้สึกสนุก
ขณะเดียวกันก็มีคนจำนวนมาก
หลงใหลอยู่กับการเที่ยวการกิน
โดยไม่รู้จักประมาณและจำกัด ก็เลยถึงแก่ความตาย
แต่ในโลกนี้ไม่เคยปรากฏว่ามีคนตายเพราะขบใช้ความคิด
มหันตภัยที่เรากำลังเผชิญนั้น
มิใช่วันเดือนที่ไร้ความปราณี
หากเป็นความเกียจคร้านปล่อยเลยตามเลย
และโง่เขลาจนถอนตัวไม่ขึ้น
คนจำนวนไม่น้อยที่หลบหนีการศึกษา
หรือละทิ้งการศึกษา
จะพบว่าชีวิตของตนเองได้เที่ยวห่างไปแล้ว
วันเดือนได้ผ่านพ้นไปอย่างไรประโยชน์
ความสนุกอันเกิดจากการศึกษาจึงเป็นความสนุกที่แท้จริง
และความหมายอันแท้จริงของการศึกษา
ก็คือ 'สุขสำราญ'
ถ้าหากท่านสามารถดำรงไว้
ซึ่งความสุขสำราญอันเกิดจากการศึกษาแล้วไซ้

● การลาออกจากตำแหน่งด้วยความยินดีนั้น
มีเคล็ดลับอยู่
ก่อนอื่นท่านจะรู้ว่า
งานชิ้นหนึ่ง ๆ
ขั้นตอนชีวิตขั้นตอนหนึ่ง ๆ
หรือความสัมพันธ์ตอนหนึ่ง ๆ
ได้สิ้นสุดลงไปแล้ว
พร้อมกันนั้นก็ต้องรู้จักผ่อนคลายอารมณ์บ้าง
โดยคิดเสียว่า
ท่านเพียงแต่ผละจากสิ่งที่เป็นอดีตไปแล้วเท่านั้นเอง
มิใช่ว่า จะให้ท่านปฏิเสธการดำรงอยู่ของมัน
มิใช่ว่า จะให้ท่านปฏิเสธฐานะอันสำคัญของมัน
ที่เคยมีอยู่ในชีวิตของเรา
ที่แล้วมาการลาออกจากตำแหน่ง
ยังมีความหมายว่าเรากำลังเฝือหาอนาคตอีกด้วย
จงเชื่อเถิดว่า
ทางออกทุกทางขณะเดียวกันก็เป็นทั้งทางเข้าด้วย
จงเชื่อเถิดว่า
ตนเองยังคงก้าวไปข้างหน้าอยู่
มิใช่จะถอนตัวออกไปเสียเลย
เคล็ดลับของการลาออกจากตำแหน่งโดยดี
ก็คือ เคล็ดลับของการดำรงชีพโดยดีด้วย
ชีวิตคนเรามีไช้อยู่ในภาวะหยุดนิ่ง

หากเป็นกระบวนการที่ก้าวไปข้างหน้า
แต่จะเข้าใจข้อนี้ได้ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย
การพ้นจากตำแหน่งการงาน
ยังไม่เท่ากับว่าได้พ้นจากขั้นตอนอันตึงเครียดที่สุดแห่งชีวิต
แต่จะเข้าใจข้อนี้ได้ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายเหมือนกัน
นั่นก็คือสิ่งที่เราเรียนรู้มาในกาลก่อนนั้น
มันเป็นของเราแล้ว
ดังนั้น ประสบการณ์และความคับหนำที่ได้มา
ก็ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเราด้วยแล้ว
เมื่อเราลาออกมา
เราก็จะนำสิ่งเหล่านี้ติดตัวออกมาด้วยโดยสบายใจ



● จงลบล้างความแตกต่างทางปรากฏการณ์
ละทิ้งอคติในจิตใจ

เราทุกคนดำรงชีพอยู่ในโลกอันสลับซับซ้อน
ซึ่งผันแปรไม่คงที่ทางกาละ

และหลากหลายพรายแพรวทางเทศะ

เรามักจะถูกจำกัดโดยกาละ

และตกหลุมทางเทศะ

เราไม่รู้ว่าจะจรรวาลเป็นอย่างไร

จุดจบของชีวิตมนุษย์อยู่ตรงไหน

นี่คือ แหล่งเกิดของความทุกข์ทั้งผอง

เพื่อให้หลุดพ้นจากความทุกข์

ที่ไม่รู้มูลเหตุดังกล่าวนี้

ผู้รู้ทางศาสนาต่างให้คำตอบไว้มากมายหลายประการ

ท่านบอกเราว่า

จักรวาลและชีวิตมนุษย์

เป็นเพียง 'วัฏสงสาร' ของ 'วิญญาน'

เป็นกรรมของ 'จิตตะ'

ขอแต่ให้เราเข้าถึง 'วิญญาน' ดังกล่าว

และกุม 'จิตตะ' ที่ว่านี้ไว้ได้เท่านั้น

เราก็จะสามารถเชื่อมจักรวาลกับชีวิตมนุษย์ได้

กล่าวคือ ในทางเทศะ

โครงสร้างของจักรวาลกับชีวิตมนุษย์นั้น

จะสมดุล ต่อเชื่อม และเหมือนกัน

ทุก ๆ คนต่างแสวงหาความสุข
แต่ก็มีเพียงน้อยคน
ที่รู้ว่าความสุขที่แท้จริงคืออะไร ?
และจะแสวงหาความสุขมาได้อย่างไร ?

คนทั่ว ๆ ไปมักฝากความสุขไว้กับวัตถุ
สำคัญว่า ถ้าได้รับการสนองตอบอย่างเต็มที่ในทางวัตถุ
นั้นแหละคือความสุข
แต่ในความเป็นจริง สิ่งที่วัตถุให้เราได้นั้น
เป็นเพียงการเสพในทางสัมผัสเท่านั้น
และความพอใจทางสัมผัสนั้นก็ง่ายที่จะจืดจางลง
ดังนั้น การแสวงหาจากภายนอก
จึงไม่มีวันเป็นที่พอใจได้เลย
มีแต่แสวงหาจากภายในเท่านั้น
จึงจะพบประตูพระธรรมแห่งความสุข
ซึ่งเป็นความสุขแห่งจิตล้วน ๆ
ความสุขที่แท้จริงอยู่ในจิตอันน้อยนิดนี้เอง
ฉะนั้น เราจึงต้องรักษาความสงบของจิตไว้ให้ได้
ไม่ให้ถูกรบกวนจากสิ่งนอกกาย
เมื่อการยั่วเย้าของสิ่งนอกกาย
ขาดสะบั้นไปจากจิตของท่านแล้ว
ท่านก็จะปราศจากความทุกข์ความกังวล
บังเกิดความสุขสบายในตัวเอง

● หันกลับไปมองโลกซึ่งสับสนอลเวงนี้
ก็จะเห็นคนจำนวนมากดูจุหลุมบนพื้นดิน
พอเกิดมรสุม
ทุก ๆ หลุมต่างโอดครวญอย่างแค้นเคือง
ด้วยสູ້มเสียงที่ต่าง ๆ กัน
ถึงแม้จะแสดงออกมาในทำนองที่ต่าง ๆ กัน
แต่ก็มีแหล่งที่มาจากอารมณ์ความรู้สึกอย่างเดียวกัน
และก็สืบเนื่องมาจากการกระทำของตัวเองทั้งสิ้น
ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในสังคมล้วนเป็นเช่นนี้
ต้นหาของคณเรเปรียบเสมือนหลุมดังกล่าว
เพื่อสนองความโลภ ซึ่งที่ไม่มีอันสิ้นสุด
ก็จะเกิดความโลภขึ้นมามากมายหลายอย่าง

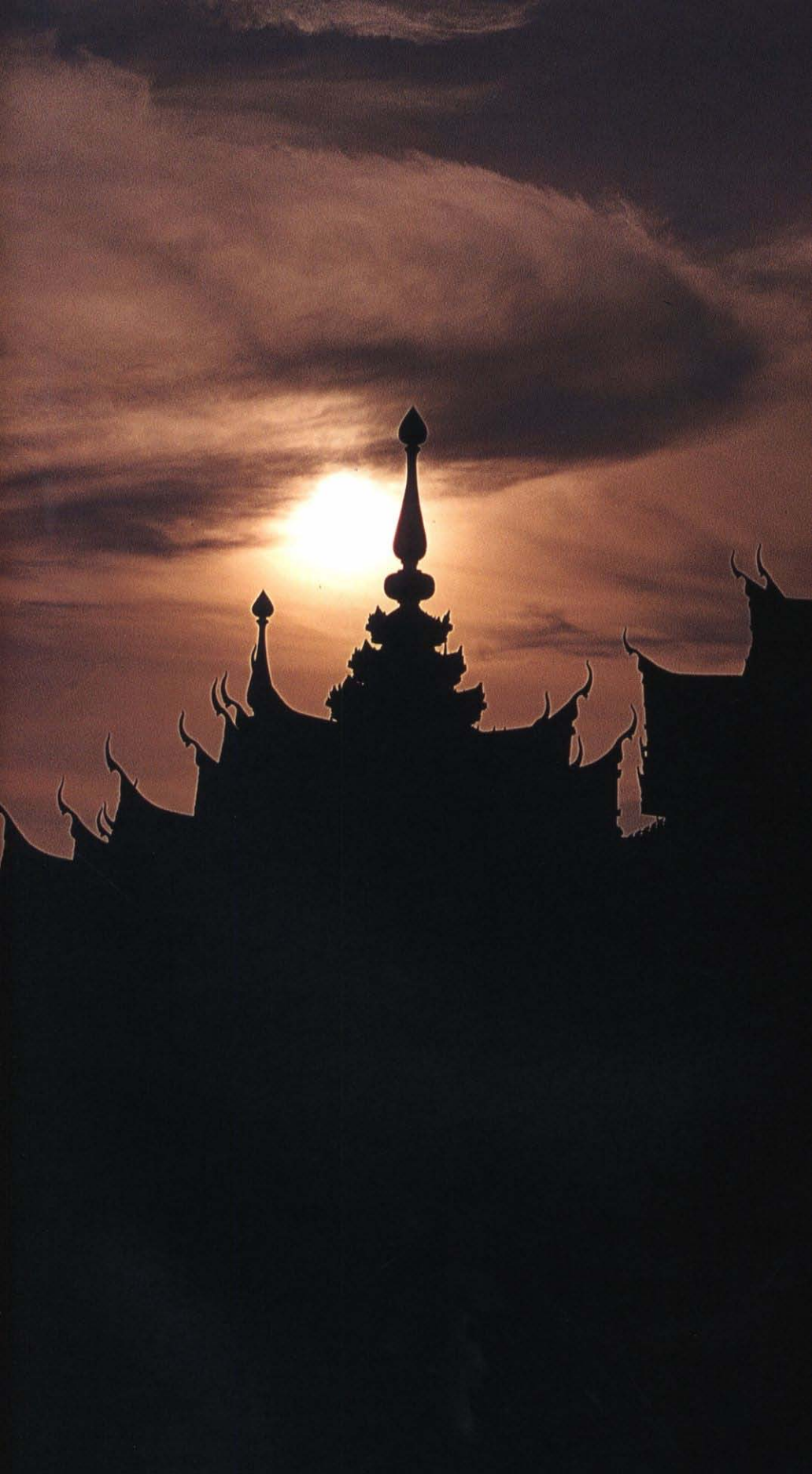
การที่เราว่าวุ่นในปัญหา
ใหญ่โตกับเล็กน้อย
สูงส่งกับต่ำต้อย
สำเร็จกับล้มเหลว
ความเป็นกับความตาย
ความถูกกับความผิด ฯลฯ
นั่นก็เป็นความคิดที่ผิด ๆ
ซึ่งก็ตัวเอวนั่นแหละเป็นผู้ก่อขึ้นมาเอง
เมื่อเรามัวคิดแต่จะเปรียบเทียบ
จึงมีปัญหาคความแตกต่าง

ระหว่างใหญ่โตกับเล็กน้อย
เมื่อเรามีความมักใหญ่ใฝ่สูง
จึงมีปัญหาคความแตกต่างระหว่างสูงส่งกับต่ำต้อย
เมื่อเรามีความคิดหวังได้หวังเสีย
จึงเกิดความรู้สึกถึงความสำเร็จกับความล้มเหลว
เมื่อเรามีความคิดอภิลักษณ์
จึงเกิดความหนักใจในความเป็นความตาย
เมื่อเรามีทิฐิ
จึงมีการโต้แย้งกันระหว่างผิดกับถูก
โดยสำคัญว่า
ตัวเองถูกเสมอๆ ส่วนคนอื่นนั้นผิดเสมอๆ
สิ่งใดที่คนอื่นว่าถูก เราก็จะว่าผิด
สิ่งใดที่คนอื่นว่าผิด เราก็จะว่าถูก
เป็นอันว่า
เริ่มต้นจากความเมตตาและความเป็นธรรม
แต่กลับก้าวเข้าสู่วิถีที่ถูกต้อง ผิดๆ ประปนสับสน
ไม่เพียงแต่ไม่เข้าใจในความคิดผิดๆ
และอคติดังกล่าว
หากยังแก่งแย่งชิงกันอย่างดุเดือด
คนทั้งหลายต่างอยากจะเป็นคนใหญ่คนโต
ไม่ยอมถอย
ชื่นชมความสูงส่ง
แต่รังเกียจความต่ำต้อย

ใครที่จะได้รับผลสำเร็จ
แต่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว
อยากมีชีวิตอยู่แต่กลัวตาย
เพื่อเกียรติยศชื่อเสียงและผลประโยชน์เล็ก ๆ น้อย ๆ
ก็จะต่อสู้กันไม่คิดชีวิต
เมื่อได้มาก็ดีอกดีใจ
ดุจแม่น้ำยามน้ำหลากในฤดูใบไม้ร่วง
พอเห็นห้วยเล็กห้วยน้อยทุก ๆ สาย
ต่างไหลเข้ามาสู่อ้อมอกของตน
ก็ดีใจจนลืมตัว
สำคัญว่าความงามทั้งหมดในโลก
มารวมศูนย์บนตัวของตนคนเดียว
แต่พอถึงเวลาตัวแม่น้ำเองไหลลงไปในทะเล
มาเห็นมหาสมุทรอันกว้างสุดขอบฟ้า
ก็อ่อนอกอ่อนใจ
สำนึกว่าตัวเองช่างโง่เขลาเสียนี้กระไร
พฤติกรรมอันน่าเวทนาของมนุษย์เรา
ก็เช่นเดียวกันกับที่ว่าเป็นแหละ
อันอคติและทิฐิทั้งผองนั้น
ล้วนเป็นเพราะต้นเหตุทำพิษ
ถ้าหากไม่สามารถขจัดต้นเหตุเหล่านี้เสีย
ก็เฉกเช่นปลาที่พลัดขึ้นมาอยู่บนฝั่ง
อาศัยแต่ฟองน้ำลอยหายใจ

จะทำได้ก็แต่ยึดเวลาการมาเยือนของมัจจุราช
ได้เพียงชั่วครู่เท่านั้น

มนุษย์เรามีแต่เมื่อได้ลิ้มเรื่องผิดถูก
และสลัดให้พ้นกิเลส
จึงจะมีความสบายทั้งกายและใจ
บรรลुซึ่งภาวะ
'ปล่อยสังขาร
ไม่สนใจไยดีกับสิ่งที่ได้เห็นได้ฟัง
ผลจากเรือนร่างทิ้งอคติ
ปรับตัวให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับจักรวาล'
หวังว่าจะมีสติปัญญามากขึ้น
จะลดปัญหาให้น้อยลงได้
นั่นก็คือละทิ้งความชั่วร้ายของมนุษยชาติ
เชิดชูและส่งเสริมชีวิตมนุษย์
ให้ขึ้นสู่ภาวะอันแท้จริงและดีงามที่สุด



สถานที่ถ่ายภาพ : เมืองโบราณ บางปู, สมุทรปราการ

